

Sygn. akt III AUa 1396/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska SSA Marta Sawińska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2013 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **Grupy (...) sp. z o.o. z siedzibą w J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanego Ł. P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Grupy (...) sp. z o.o. z siedzibą w J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 14 września 2012 r. sygn. akt VII U 947/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzja z dnia 21 maja 2012r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia Ł. P. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o. o. wynosi za:

Okres	Ubezpieczenie emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
09/2008			800,00 zł.

10/2008			1200,00 zł.
11/2008	0,00	0,00	0,00
12/2008	1510,00 zł	1510,00 zł	3060,12
01/2009			1670,00 zł.

W uzasadnieniu ZUS podnosił, iż w wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że odwołująca zatrudniała Ł. P. na podstawie umów z tytułowanych „umowy o dzieło” z dnia 2 września 2008r., 13 września 2008r., 15 października 2008r., 10 listopada 2008r., 8 grudnia 2008r. i 3 stycznia 2009r. Wyżej wymienione umowy były faktycznie umowami zlecenia, ponieważ czynności powierzane Ł. P. powtarzały się wielokrotnie, praca była na wezwanie, uzależniona od dostawy grzybów oraz różnych czynników, a Ł. P. był sporadycznie nadzorowany i nie było oficjalnego odebrania pracy. W związku z powyższym, odwołująca winna zgłosić Ł. P. wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego, ponieważ on sam był w tym czasie pracownikiem (...) Szpitala(...) z siedzibą w G., a następnie Szpitala (...) z siedzibą w P. i z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. od 2 do 10 września 2008r., od 13 do 27 września 2008r., od 15 do 31 października 2008r., od 8 do 29 grudnia 2008r. i od 3 do 30 stycznia 2009r. Natomiast w okresie od 10 do 29 listopada 2008r. z uwagi na brak tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, płatnik składek winien zgłosić Ł. P. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego. Jako podstawę prawną organ rentowy podał art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r. Nr 11, poz. 74), art. 79 ust. 1, art. 81 ust. 1, ust. 5, ust. 6, art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027), oraz art. 58 § 1 k.c., art. 627-646 k.c. i art. 734 -751 k.c.

Grupa (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. wniosła odwołanie od powyższej decyzji. Odwołująca zarzuciła w/w decyzji: błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że umowy o dzieło zawierane między spółką a Ł. P. mają charakter umów zlecenia; naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 734-751 k.c. w sytuacji, gdy przepisy te nie mają zastosowania w przedmiotowej sprawie. Odwołująca wnosila o zmianę zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych w stawce wyższej niż minimalna. Odwołująca wnosila również o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków. W uzasadnieniu odwołująca wskazywała, iż umowy o dzieło zawarte z Ł. P. w sposób szczegółowy określały rezultat, który miał być osiągnięty.

W charakterze zainteresowanego udział w sprawie wziął Ł. P.. Zainteresowany przychylił się do stanowiska odwołującej spółki.

Wyrokiem z dnia 14 września 2012r., sygn. akt VII U 947/12, Sąd Okręgowy w Poznaniu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Grupa (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. została powołana na mocy umowy spółki z dnia 30 czerwca 2008r. zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem D. G. i wpisaną do rep. (...) pod nr (...). Odwołująca została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 18 sierpnia 2008r. pod numerem (...). Przedmiotem działalności spółki jest m. in. pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw, magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów, sprzedaż hurtowa owoców i warzyw, transport drogowy towarów, produkcja opakowań z tworzyw sztucznych, produkcja nawozów i związków azotowych.

1. W dniu 2 września 2008r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 10 września 2008r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać trzech załadunków wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 300 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 10 września 2008r. zainteresowany przedstawił rachunek i w w/w dniu otrzymał ustaloną kwotę.

2. W dniu 13 września 2008r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 27 września 2008r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać trzech załadunków wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 500 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 27 września 2008r. zainteresowany przedstawił rachunek i w w/w dniu otrzymał ustaloną kwotę.

3. W dniu 15 października 2008r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 31 października 2008r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać załadunku wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 1200 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 31 października 2008r. zainteresowany przedstawił rachunek i w w/w dniu otrzymał ustaloną kwotę.

4. W dniu 10 listopada 2008r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 29 listopada 2008r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać załadunku wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 1510 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 3 grudnia 2008r. zainteresowany przedstawił rachunek i w w/w dniu otrzymał ustaloną kwotę.

5. W dniu 8 grudnia 2008r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 29 grudnia 2008r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać załadunku wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 1720 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 29 grudnia 2008r. zainteresowany przedstawił rachunek i w dniu 30 grudnia 2008r. otrzymał ustaloną kwotę.

6. W dniu 3 stycznia 2009r. odwołująca zawarła z Ł. P. umowę zatytułowaną „umowa o dzieło”. Termin wykonania ustalono na dzień 30 stycznia 2009r. W ramach w/w umowy zainteresowany zobowiązał się dokonać załadunku wysyłek eksportowych. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 1670 zł brutto. W pkt 2 umowy wskazano, iż wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie rachunku wystawionego przez wykonawcę po stwierdzeniu wykonania dzieła w ustalonym terminie. W dniu 30 stycznia 2009r. zainteresowany przedstawił rachunek i w w/w dniu otrzymał ustaloną kwotę.

Zainteresowany rozładowywał grzyby (pieczarki, boczniaki), po czym wracał do domu na czas przepakowywania oraz sortowania grzybów przez innych pracowników. Po powiadomieniu telefonicznym, zainteresowany przyjeżdżał do firmy, zabezpieczał grzyby przed uszkodzeniem (oklejenie taśmą, zabezpieczenie kątownikami), a następnie tak przygotowane grzyby ładował na samochód ciężarowy. Załadunek następował trzy razy w tygodniu: w poniedziałek, środę i sobotę. Zainteresowany otrzymywał wskazówki słowne lub plan jak należy załadować towar. Zainteresowany dokonywał załadunku samochodu osobiście lub robił to jego ojciec A. P.. Nie następował odbiór „dzieła”. Zainteresowany był sporadycznie kontrolowany w trakcie załadunku. Narzędzia do załadunku nie były jego własnością -pożyczał je od innych pracowników, czasami ktoś mu pomagał na jego prośbę.

W dniach od 2 do 9 stycznia 2012r. organ rentowy przeprowadził kontrolę w firmie odwołującej. Odwołująca wniosła zastrzeżenia do ustaleń kontroli. Pismem z dnia 6 lutego 2012r. ZUS nie uwzględnił wniesionych zastrzeżeń. W dniu 21 maja 2012r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz dokumentów przedłożonych do akt niniejszej sprawy, a także zeznań przesłuchanych świadków i zainteresowanego.

Mając powyższe na uwadze oraz przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy Kodeks cywilny Sąd I instancji uznał, że odwołanie było bezzasadne. Sąd Okręgowy wskazał na różnice pomiędzy umową zlecenia, a umową o dzieło. Zdaniem Sądu I instancji umowy nazwane umowami o dzieło, które łączyły zainteresowanego z płatnikiem składek, były umowami zlecenia. Istotne elementy tych umów w sposób przeważający odpowiadały właśnie umowie zlecenia. Przedmiot każdej z umów nie stanowił konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu - dzieła. W ramach zawartych umów zainteresowany wielokrotnie świadczył „pracę”, wielokrotnie podejmował czynności powtarzające się, a mające doprowadzić do załadunku towaru i jego wysyłki. Zainteresowany podlegał nadzorowi, co również świadczy o braku zawarcia umowy rezultatu.

Wskazując na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie o czym orzekł w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok w całości apelacją z dnia 17 października 2012r. zaskarżył płatnik składek (...) sp. z o.o. reprezentowany przez adwokata. Apelujący zarzucił Sądowi I instancji:

- 1) sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, że umowy o dzieło zawierane między Spółką Grupa (...), a Panem Ł. P. mają charakter umów zlecenia,
- 2) naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 734 - 751 k.c. w sytuacji, gdy przepisy te nie mają zastosowania w przedmiotowej sprawie,
- 3) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w szczególności ograniczenie się do przytoczenia treści pism procesowych składanych w niniejszej sprawie przez strony, co w konsekwencji uniemożliwia faktyczną kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia.

Wskazując na powyższe, że apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że umowy zawierane pomiędzy Spółką Grupa (...) sp. z o.o., a Panem Ł. P. były umowami o dzieło oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. na rzecz Grupy (...) sp. z o. o. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. na rzecz Grupy (...) Sp. z o.o. kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji, w tym orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, które pozwoliło na faktyczne określenie stosunku prawnego łączącego strony spornych umów. Trafnie wskazał również Sąd I instancji, że już z samych umów można było wywnioskować, że przeważającą część cech charakterystycznych stanowią cechy wyróżniające umowę starannego działania, a nie rezultatu. To z nich wynikał zakres obowiązków zainteresowanego. Prawdłowo zatem Sąd I instancji ustalił, że w spornym okresie (...) sp. z o.o. z zainteresowanym łączyły umowy, które uznać należało za umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia. Powyższe w konsekwencji uzasadniało stwierdzenie, że zainteresowany podlegał w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym z uwzględnieniem okresów, w których podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu (umowa o pracę z innym pracodawcą).

Podniesione przez Spółkę zarzuty naruszenia prawa materialnego okazały się niezasadne. Stosownie do treści art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. W myśl art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Przedmiotem umowy o dzieło w ujęciu Kodeksu cywilnego jest przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz ucieleśniony, obiektywnie osiągalny i (w danych warunkach) pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie. Tym samym istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego rezultatu, co odróżnia ją od umowy zlecenia (art. 734 i następane kc) oraz od umowy o świadczenie usług (art. 750 kc). Z kolei, umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, a zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Powszechnie akceptowaną w doktrynie cechą konstytutywną przedmiotu umowy o dzieło jest „samoistność rezultatu”. Samoistność ta, rozumiana jest na ogół, jako niezależność rezultatu od dalszego działania, a nawet istnienia samego twórcy. Innymi słowy, w momencie ukończenia dzieła ustaje jego „zależność” od twórcy, staje się ono wartością autonomiczną w obrocie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w ramach łączącego strony stosunku prawnego zainteresowany świadczył na rzecz odwołującej Spółki usługi. W ramach tego stosunku zainteresowany winien dokonać załadunku wysyłek eksportowych, tj. załadunku samochodu ciężarowego paletami z grzybami wg. wytycznych zamawiającego. Istotą załadunku zgodnie z wytycznymi było to, aby przy jego rozładunku palety znajdowały się w odpowiedniej kolejności – zgodnie z kolejnością rozładunku w kolejnych punktach. W ocenie Sądu takie ukształtowanie obowiązków zainteresowanego stanowiło wynik szeregu powtarzalnych czynności faktycznych, które stanowiły istotę działań zainteresowanego, a zmierzały do wykonania powierzonych zadań nazwanych „załadunkiem wysyłek eksportowych”. Sąd nie może zgodzić się z twierdzeniem, że każdorazowe załadowanie samochodu ciężarowego było rezultatem, gdyż po wykonaniu „rezultat” ten nie ma bytu samodzielnej i wartości autonomicznej. W rzeczywistości czynności wykonane przez zainteresowanego na rzecz Spółki to świadczenie usługi polegającej na podjęciu działań zmierzających do załadunku samochodu ciężarowego. Działania te należy oceniać, pod kątem ich starannego działania, a nie osiągniętego rezultatu. Wskazane powyżej czynności zainteresowanego składają się na efekt starań zainteresowanego (świadczonych usług), a nie na rezultat. Dodatkowo podkreślić należy, że załadowany samochód był następnie rozładowywany i to właśnie zgodnie z kolejnością załadunku, a zatem „dzieło” zainteresowanego było niszczone.

W wykonywaniu powierzonych obowiązków zainteresowany nie miał samodzielności, nie mógł bowiem sam ustalić kolejności załadunku palet na samochód ciężarowy, bowiem załadunek był dokonywany według ścisłych wytycznych zamawiającego. Była to istota zadania zainteresowanego, bowiem prawidłowy załadunek umożliwiał następnie prawidłowy rozładunek – decydowała kolejność załadowanych palet, ze względu na ich zawartość.

Z powyższego wynika zatem, że przedmiotem umowy miało być staranne załadowanie samochodu ciężarowego, na co składały się powtarzające czynności choć w krótkim okresie czasu. Zdaniem Sądu w wyniku tych działań nie dochodziło do wytworzenia dzieła, jako konkretnego materialnego rezultatu pracy zainteresowanego, które miałyby odrębny byt.

Wobec uznania, że zarzuty apelacji były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne - na podstawie art. 385 k.p.c. - należało orzec o oddaleniu złożonej w niniejszej sprawie apelacji.

SSA Marta Sawińska SSA Dorota Goss-Kokot SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska